AVİM Yorum • No: 2025 / 51 • Mayıs 2025

ERMENİSTAN ANAYASASI DEĞİŞİKLİĞİNE İLİŞKİN GÜVEN ZEDELEYİCİ AÇIKLAMALAR

Selenay Erva YALÇIN

Analist

Ermenistan Başbakanı Paşinyan, 26-27 Mayıs tarihlerinde düzenlenen Erivan Diyaloğu konferansında bir açılış konuşması yapmıştır. Konuşmasında Azerbaycan ile barış sürecine de değinen Paşinyan, antlaşmanın seyri hakkında soru işaretlerini artıracak ve taraflar arasında oluşturulmaya çalışan güveni zedeleyecek birtakım ifadelerde bulunmuştur.

Paşinyan, imzalanması beklenen barış antlaşması için Azerbaycanın AGİT Minsk Grubunun lağvedilmesine ve anayasa değişikliğine ilişkin taleplerine değinmiştir. Ermenistanın Minsk Grubunun lağvedilmesine karşı çıkmadığını, barış antlaşması ile eşzamanlı olarak Minsk Grubunun ortadan kaldırılmasına yönelik belgenin de imzalanabileceğini belirtmiştir.[1] Azerbaycanın Avrupa temelli bir kuruluşun taraflar arasında hâlihazırda bir barış süreci yürütülürken mevcudiyetini devam ettirmesi hususundaki endişesi oldukça haklıdır. 26 Mayısta Bernde gerçekleşen ve İsviçre Parlamentosunun üyelerinden müteşekkil Karabağ İçin Barış Girişimi toplantısında 2026da AGİT başkanlığını devralacak İsviçrenin Yukarı Karabağ meselesi için kamuoyu oluşturabileceği tartışılmıştır.[2] Batının barış sürecine taraflı ve karşıt yaklaşımı taraflarca bilinmektedir. Karabağ İçin Barış Girişimi toplantısından da görüldüğü üzere bu taraflı ve karşıt yaklaşıma örnek niteliğindeki açıklama ve toplantılar devam etmektedir. Ermenistanın barış antlaşmasının imzalanması için karşı taraf ile tesis etmeye çalıştığı güven ilişkisi gereğince antlaşmanın imzalanmasından evvel lağvedilmesi gereken Minsk Grubu ise mevcudiyetini korumaya devam etmektedir. Paşinyanın bu hususstaki son açıklamalarının da güven ilişkisinin tesisine katkıda bulunduğu söylenemez.

Anayasa değişikliği konusu ise Paşinyan ve yetkililer tarafından uzun zamandır sürüncemede bırakılan bir başka husustur. Devamlı olarak anayasa değişikliği hakkında açıklamalar yapılmasına rağmen hiçbir açıklama birbiriyle tutarlı değildir. Paşinyan, anayasanın meşruiyet sorunu olduğundan bahisle değişim için hukuka uygun bir referandum çağrısı yapmaktadır.[3] Bunu takiben Adalet Bakanı Galyan mayıs ayı başında yaptığı açıklamada 10 ay içinde (2026da) anayasa taslağının hazırlanacağını belirtmiştir.[4] Dışişleri Bakanı Mirzoyan ise Ermenistan Anayasasının hiçbir ülkeden toprak talebi içermediğini ifade etmiştir.[5] Birbiri ardına gelen bu resmi açıklamalar, birbirinden çok farklı anlamlar içermektedir. Bu durum şüphesiz barış süreci için telafisi zor kuşkular doğurmaktadır.

Azerbaycan Devlet Başkanı Aliyev, daha önce Ermenistana barış süreci için güvenilmediğini ifade etmiştir. Ermenistan tarafınca yapılan çelişkili açıklamalar ve atılmayan somut adımlar bu hisleri destekler niteliktedir. Barış antlaşmasının imzalanması için oldukça istekli olduğunu ve Azerbaycanın birtakım koşullar ile süreci uzatmaya çalıştığını iddia eden Ermeni yetkililer, devletler arasındaki barış antlaşmalarının güvene dayalı süreçlerin sonunda imzalandığını ve ancak bu yolla kalıcı barışın sağlanabileceğini unutmuş görünmektedir. Daha önce yapılan açıklamalar doğrultusunda 2027de tamamlanacağı düşünülen anayasa değişikliği, günümüzde gerçekleşip gerçekleşmeyeceği dahi bilinmeyen bir konu haline gelmiştir.

Bu konuda Erivan Diyaloğu açılış konuşmasında Paşinyan anlaşılması güç bir açıklama yaparak süreci daha da zorlaştırmıştır. Paşinyan, barış antlaşmasının bir an önce, yani Azerbaycanın taleplerinin sağlanması beklenmeden imzalanması gerektiğini ifade etmiştir. Anayasa Mahkemesine uygunluk denetimi için incelenen antlaşma eğer onay alamadan dönerse o halde anayasa değişikliği yapılabileceğini belirten Paşinyan ayrıca anayasa değişikliği olmasa dahi iç hukuklarına göre (Ermenistan Anayasası 5/3) usulüne uygun olarak imzalanan ve yürürlüğe giren antlaşmaların hiyerarşide anayasadan dahi üstün sayılması sebebiyle taraflar arası toprak talebiyle ilgili herhangi bir çatışma yaşanmayacağını da beyanlarına eklemiştir.[6]

Anayasa değişikliğine ilişkin Paşinyan tarafından yapılan bu açıklama, artık şüphe uyandırmaktan ziyade, değişikliğin gerçekleşmeyeceğine dair bir kanaat oluşturmuştur. Azerbaycanın sürecin başından beri asli taleplerinden olan anayasa değişikliği ve Minsk Grubunun lağvedilmesi hususları Ermenistan tarafından dikkate alınmamakta, bu yolla barış antlaşması oldubittiye getirilmek istenmektedir.

Sonuç olarak Paşinyanın Erivan Diyaloğu açılış konuşmasında yer verdiği ifadeler barış süreci açısından Azerbaycan tarafından hissedildiği ifade edilen güvensizliği artırmıştır. Çelişkili beyanlardan önce, anayasa değişikliği ve Minsk Grubunun akıbeti hakkında net ve tutarlı açıklamaların tesis edebileceği güven ilişkisi, artık anayasa değişikliğinin bütün hukuki süreçleriyle beraber tamamen gerçekleşmesi ve Minsk Grubunun ivedilikle lağvedilmesini zorunlu hale getirmiştir. Hem ikili ilişkilerin barış ile perçinlenmesi hem de bölgenin barış, refah ve istikrarı için Ermenistan tarafından atılması beklenen adımlar somut olarak gözlemlenemedikçe barış antlaşmasının bir an önce imzalanması olasılığı zayıflamaktadır.

**Görsel: AzerNews*

[1] Davit Mamyan, Pashinyan Reiterates Readiness to Sign Peace Treaty with Azerbaijan, ArmenPress, 26 Mayıs 2025, https://armenpress.am/en/article/1220594.

[2] Swiss Peace Initiative for Nagorno Karabakh Launched in Bern, *Asbarez*, 27 Mayıs 2025, https://asbarez.com/swiss-peace-initiative-for-nagorno-karabakh-launched-in-bern/.

[3] Shoghik Galstian, Government To Speed Up Work On New Armenian Constitution, *Azatutyun*, 20 Şubat 2025, https://www.azatutyun.am/a/33321790.html.

[4] Elen Muradyan, Justice Minister: Draft of Armenias New Constitution Expected in 10 Months, *Civilnet*, 7 Mayıs 2025, https://www.civilnet.am/en/news/949086/justice-minister-draft-of-armenias-new-constitution-expected-in-10-months/.

[5] Mirzoyan: 'There is Nothing in Armenia's Constitution That Says Karabakh is Part of Armenia', *Panorama*, 12 Nisan 2025, https://www.panorama.am/en/news/2025/04/12/Mirzoyan-Bayramov/3128940.

[6] Davit Mamyan, Pashinyan Reiterates Readiness to Sign Peace Treaty with Azerbaijan, *ArmenPress*, 26 Mayıs 2025, https://armenpress.am/en/article/1220594.

Yazar Hakkında :

Selenay Erva YALÇIN, 2020 yılında başladığı Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesinden 2024 yılında mezun oldu. 2023 yılının Aralık ayında Avrasya İncelemeleri Merkezinin (AVİM) uygulamalı eğitim programını tamamladı. Ocak 2024 □□□ AVİM □□□ misafir araştırmacı olarak çalışmaya başlayan Yalçın, Mart 2025 itibariyle analist olarak görevine devam etmektedir. Halihazırda Hacettepe Üniversitesi Kamu Hukukunda yüksek lisansına devam eden Yalçın, AVİM □□□ soykırım hukuku ve Türk-Ermeni ilişkileri alanında çalışmalar yapmaktadır.

Atıfta bulunmak için: YALÇIN, Selenay Erva. 2026. "ERMENİSTAN ANAYASASI DEĞİŞİKLİĞİNE İLİŞKİN GÜVEN ZEDELEYİCİ AÇIKLAMALAR." Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM), Yorum No.2025 / 51. Mayıs 29. Erişim Ekim 31, 2026. https://www.avim.org.tr/public/index.php/tr/Yorum/ERMENISTAN-ANAYASASI-DEGISIKLIGINE-ILISKIN-GUVEN-ZEDELEYICI-ACIKLAMALAR

Süleyman Nazif Sok. No: 12/B Daire 3-4 06550 Çankaya-ANKARA / TÜRKİYE
Tel: +90 (312) 438 50 23-24 • **Fax**: +90 (312) 438 50 26
@avimorgtr
https://www.facebook.com/avrasyaincelemelerimerkezi
E-Posta: info@avim.org.tr
http://avim.org.tr

© 2009-2025 Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM) Tüm Hakları Saklıdır